

TOF İleri Düzey Parkur Planlayıcılar için Parkur Planlama Semineri

14 - 16 Ekim 2011 Bursa

5. Oturum Bayrak Yarışları ve Kelebek Tasarımı

Program ve seminer: Zoran Milovanovic
Çeviri: Nermin Fenmen

Bayrak Yarışının Genel Özellikleri

Bayrak yarışı genellikle yerleşim yerlerinden uzak, ormanlık alanlarda yapılır. Açık alanlar kullanılabilir, ancak takibi önlemek için bu açık alanlar küçük, aralıklı ve konumları karmaşık olmalıdır.

Görüş mesafesi çok olan bölgelerde yarışmacıların birbirlerini geçmesi mümkün olmaz ve yarışmayı yön bulma yarışmasından koşuya dayalı bir yarışmaya dönüştürür.

Oysa bayrak yarışında sporcu, az önce arkasından gelen sporcuyu bir dakika sonra önünde görmeli, sürekli stres içinde koşmalıdır.

Bayrak Yarışının Genel Özellikleri

Bayrak yarışında adil rekabet çok önemlidir ve parkur planlayıcı tüm takımların toplamda aynı yarışmayı (mesafe ve özellik yönünden) tamamlamış olmalarını sağlamak zorundadır.

Takım içinde sporcuların yarışacakları haritaların (etapların) sırası diğer takımdan farklı olabilir, ancak aynı kategorideki sporcular toplamda aynı parkuru koşmuş olmalıdırlar.

Şans faktörünün en aza indirilmesini sağlamak amacıyla takımın son sporcularının parkurlarının son kısmının ya aynı, ya da çok benzer olması özellikle önemlidir.

Bayrak Yarışının Genel Özellikleri

- ◆ Bayrak yarışı arazide, genellikle gündüz yapılır.
- ◆ Takımlar genellikle 3 kişiden oluşur ve biri tamamlayınca diğeri çıkış alır.
- ◆ Takımların ilk sporcuları aynı anda toplu çıkış alır.

Bayrak Yarışı için Parkur Planlama

Gözönüne alınması gerekenler:

Aynı kategorideki takımların aynı anda aynı parkuru koşuyor olmalarına engel olmak için yeterli sayıda farklı parkur oluşturulmalıdır. Böylelikle aynı anda koşmakta olan her sporcu, kendi parkuruyla ilgilenmek ve kendi becerilerini kullanarak yarışı tamamlamak zorundadır.

Bir kategorideki olası takım sayısı, parkur planlayıcının o kategorideki parkurları nasıl dönüşümlü kullanabileceğini ve dolayısıyla her kategoride kaç farklı parkurun planlanması gerektiğini ortaya koyacaktır.

Bayrak Yarışı için Parkur Planlama

Bayrak yarışlarında aynı etaptaki parkurları farklı kılmak için çatallama yöntemi kullanılır.

Çatallama, 3 kişilik takımlar için 2 ya da 3 farklı parkurun kullanılacağı basit durumlardan parkurların bir hedefte çatallaşıp 9 ya da daha fazla parkura dönüşeceği karmaşık durumlara kadar uygun ölçüde kullanılabilir.

Çoğu durumlarda aynı etapta kullanılan parkurlar toplam mesafe ve fiziksel zorluk açısından mümkün olduğunca benzer ve teknik zorluk açısından da aynı olmalıdır.

Bayrak Değişimi ve Toplanma Alanı

- ◆ Başarılı bir bayrak yarışı için bayrak değişiminin yer alacağı alanın seçimi ve tasarımı çok önemlidir.
- ◆ Etapların başında ve sonunda “kuru kuruya koşu” en aza indirilmelidir.
- ◆ Değişim alanının konumu, sıradaki sporcunun öncekinin gelmekte olduğunu görüp değişim noktasına zamanında gitmesine olanak verecek biçimde seçilmelidir.
- ◆ Değişim alanı ayrıca izleyicilerin gelmekte olan sporcuyu, tercihan son hedeften varışına kadar izlemelerine olanak vermelidir.

Bayrak Değişimi ve Toplanma Alanı

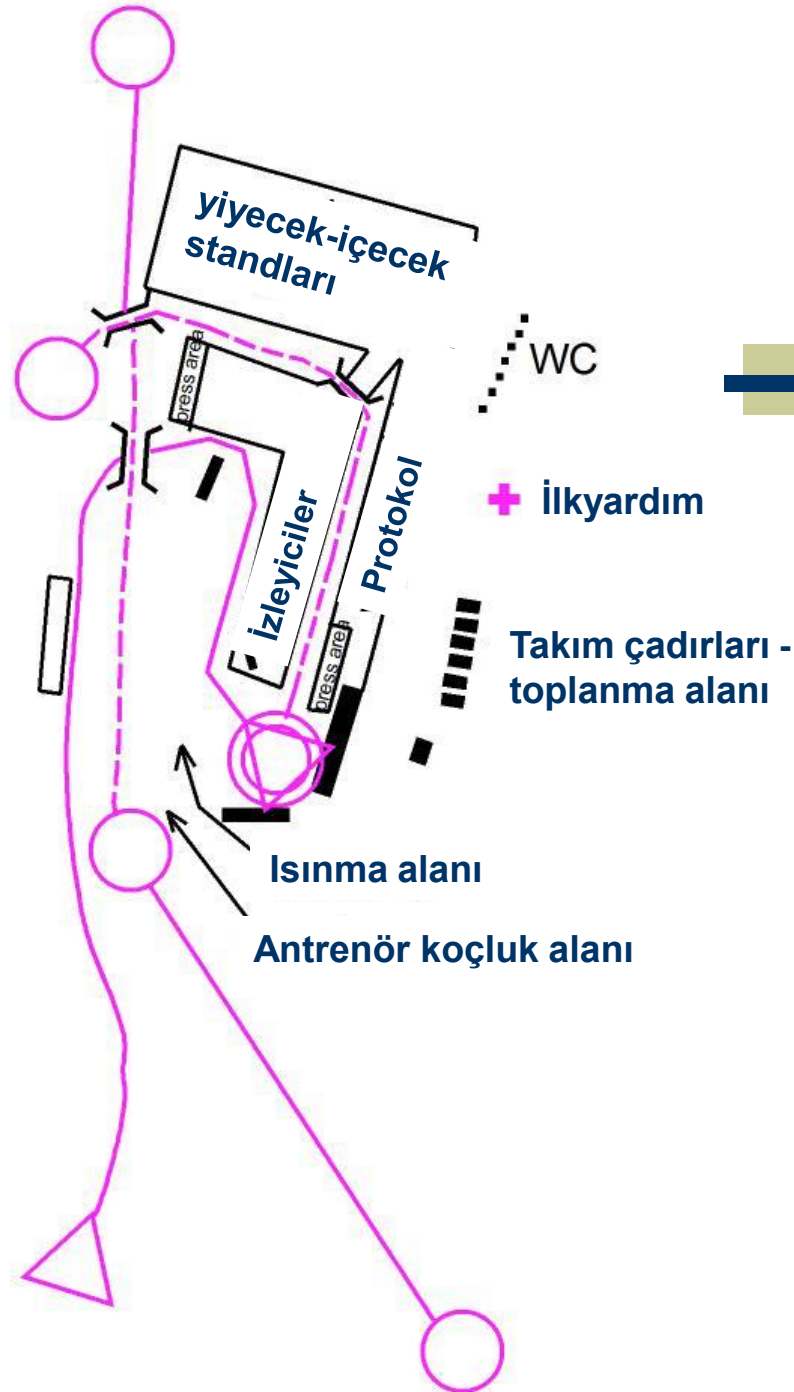

- ◆ Büyük etkinliklerde ayrıca arazideki bazı hedeflerden etkinliğin sunucusuna telsizle bağlantı kurulması sağlanarak heyecanın artırılması düşünülmelidir.
- ◆ Toplu çıkışta çok sayıda sporcunun çıkış noktasından aynı anda koşmaya başlayacağı gözönüne alınarak ilk hedefe giden ayağın tehlike arzetmemesi için çok dar veya dik inişler içermemesine özen gösterilmelidir..
- ◆ Toplu çıkış sonrası sporcuların arazide bulunan önemli bir engel ya da tehlikeli bir bölgeye ulaşana kadar arayı açmış olmaları için yeterli mesafe bırakılmış olmalıdır.

Bayrak değişim alanı, izleyicilerin konumu, varış ve izleyici hedefleri kroki üzerinde tasarımlanarak etkinlik öncesi iyi incelenmelidir.

Harita değişimi

ETAPLAR

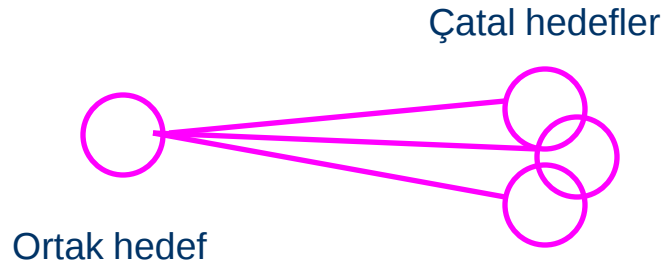
- ◆ Etaplar, aynı kategorideki sporcuların birbirlerini kolaylıkla takip edemeyecekleri şekilde planlanmalıdır.
- ◆ 3 kişilik takımlarda ve daha küçük çaplı etkinliklerde A, B, C etapları planlanarak bunların takımlara dağıtımını rastgele yapılabilir.
- ◆ Bu etaplar, takımların 3 sporcusu arasında paylaştırıldığında 6 farklı birleşim ortaya çıkacaktır:
ABC, ACB, BAC, BCA, CAB ve CBA.
- ◆ Genellikle bu 3 etap aynı anda koşmakta olan sporcuların ayrılmasını sağlamak ve takibi önlemek için yeterlidir ve daha karmaşık çatallama yöntemlerinin kullanılmasını gerektiren yarışlar çok enderdir.

Çatallama nasıl olmalı?

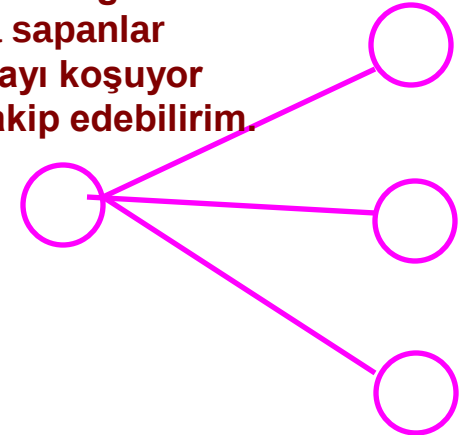

Çatallamanın amacı, aynı anda koşmakta olan sporcuların birbirlerinden ayrılmasını sağlamak olduğuna göre çatal hedefler birbirlerine mümkün olduğunca yakın konumda olmalıdır. Böylelikle sporcuların tümü benzer yönde koşacak, ancak öndekini takip etmek yerine kendi haritasını okuyarak karar veren sporcu kazançlı çıkacaktır.

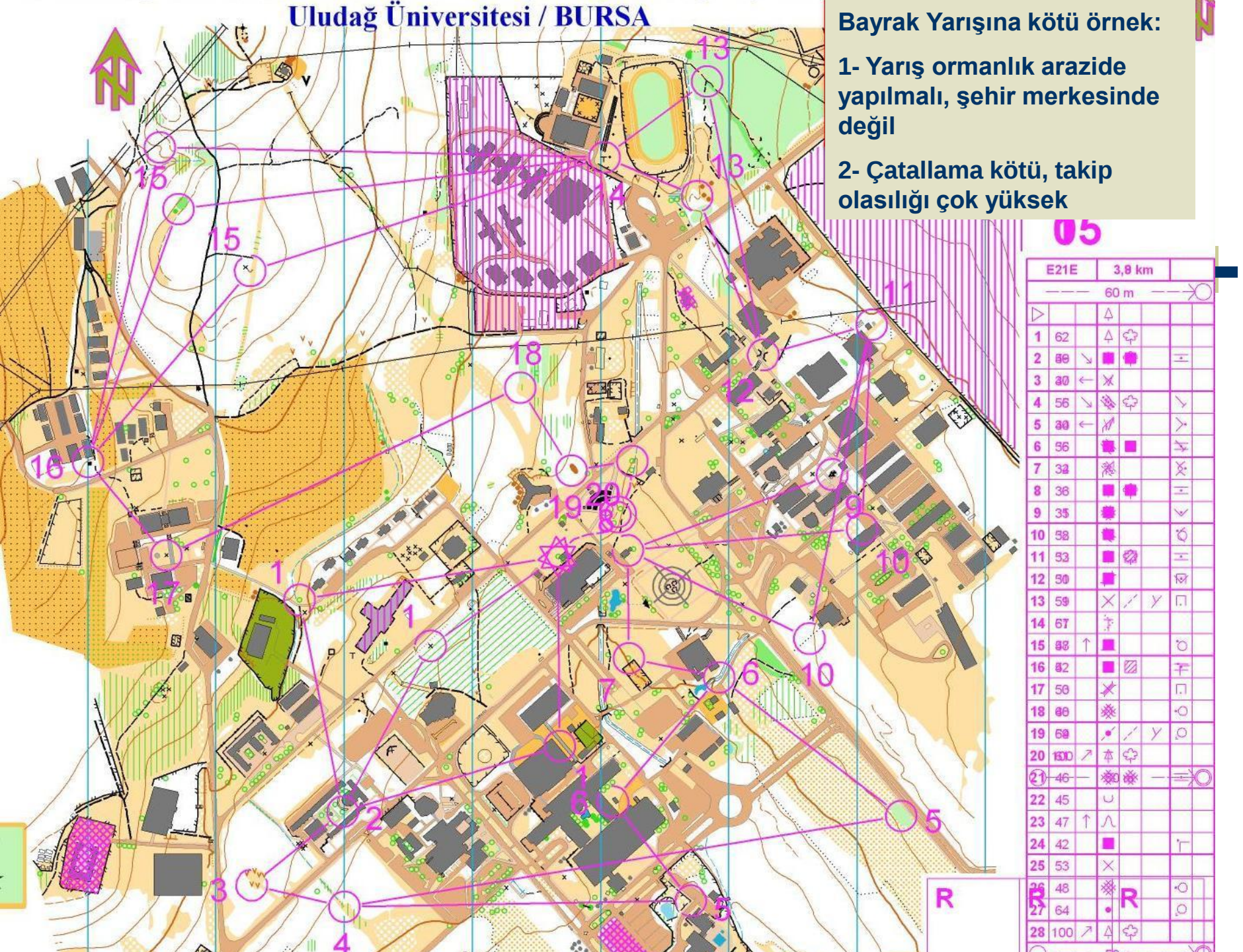
Doğru çatallama: önde giden sporcunun hangi hedefe gittiği son dakikaya kadar belli değil

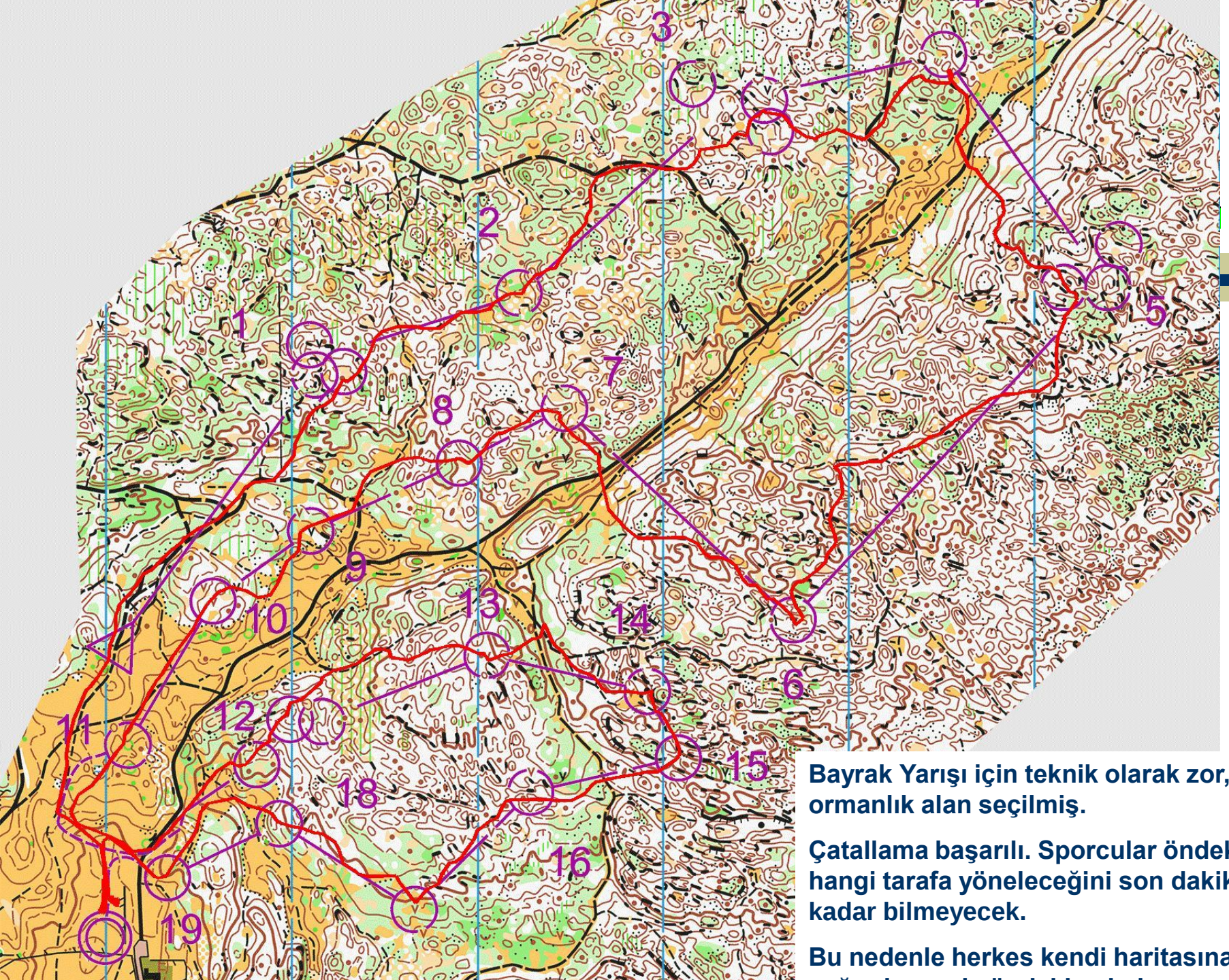
Yanlış çatallama: Önde giden sporculardan sola sapanlar benimle aynı haritayı koşuyor demektir. Onları takip edebilirim.

1- Yarış ormanlık arazide yapılmalı, şehir merkezinde değil

2- Çatallama kötü, takip olasılığı çok yüksek

Bayrak Yarışı için teknik olarak zor, ormanlık alan seçilmiş.

Çatallama başarılı. Sporcular öndekinin hangi tarafa yöneleceğini son dakikaya kadar bilmeyecek.

Bu nedenle herkes kendi haritasına

Çatallama nasıl olmalı?

- ◆ Bayrak yarışında sporcu her an diğerlerini ensesinde hissetmeli. Bu stres altında dahi doğru karar vermeli, iyi rota seçmeli.
- ◆ Çatallama doğru yapılırsa herkes sürekli aynı yönde koşuyor olacak, böylelikle sporcu yanındakiyle arayı açmak için kendini fiziksel olarak zorlayacak.
- ◆ Çatallamada çatal hedefler birbirlerinden çok ayrılmışsa sporcular ayrı yönlere dağılacak, birlikte koşan sporcuların sayısı üçte bire düşecek ve “birlikte koşma stresi” azalacak.

Çatallama nasıl olmalı?

- ◆ Çatal hedefler birbirlerine yakın olmalı, ancak biri diğerinden bakınca görünür olmamalı. Yanlış çatal hedefe gelen sporcu kendi çatal hedefini oradan bakınca görememeli, mutlaka haritasını kontrol ederek oryantiring becerilerini devrede tutmalı.
- ◆ Tersine, çatal hedefler birbirlerinden çok uzak ise sporcular kendileriyle aynı etabı koşmakta olan sporcuları hemen teşhis edebilecekler, takip başlayacaktır

Çatallama nasıl olmalı?

Ortak hedeflerin yeri de öyle seçilmeli ki o hedefin hemen sonrasında çatallama olduğu önceden belli olmamalı.

Örneğin zorunlu geçiş noktasındaki bir hedef, uygun bir “ortak hedef” olmayacaktır, çünkü bunun sonrasında sporcuların dağılmakta oldukları kolayca farkedilecektir.

Bayrak Yarışı için İpuçları

- ◆ İyi bir bayrak yarışında etaplar arasında adalet ve denge çok önemlidir.
- ◆ Takımların toplamda aynı mesafeyi koşmuş olmaları yetmez, aynı anda ama farklı etapları koşmakta olan sporcular arasında “birlikte koşuyor olmanın yaratacağı stres”in sürekliliği için etapların mesafeleri de yaklaşık aynı olmalıdır.

Bayrak Yarışı için İpuçları

Etapların ilk birkaç hedefinde aynı yönde, ama farklı ayak uzunlukları ile sporcular birbirlerinden ayrılmaları sağlanmalıdır.

Ancak sporcuların parkur süresince atbaşı gitmesi bayrak yarışlarında çok önemli olduğundan etaplar sonlara doğru birbirine benzer özellikte olmalıdır.

Bu nedenle son birkaç hedefte etaplar arasında farklı ayak uzunlukları, farklı teknik zorluklar bulunmamalıdır.

Bayrak Yarışı için İpuçları

Eğer parkurun sonu için hedef noktası seçiminde arazinin yapısı gereği kısıtlamalar var ve etapların bu noktalarda birbirine benzemesi sağlanamıyorsa son birkaç hedefte çatallama yapılmaması, hedeflerin ortak olması düşünülmelidir.

Kelebek

Günümüzde kelebek, çok sayıda parkur planlayıcı tarafından yaygın olarak kullanılmaktadır.

Kelebek, küçük bir arazi parçası üzerinde çok sayıda hedef yerleştirilir. Böylelikle orta ya da uzun mesafe parkurunun bir kısmını adeta küçük bir sprint yarışı niteliğine dönüştürülür ve parkurda çeşitlilik sağlanır.

азмера: 1:10.000
квидистанца: 2,5 m

ање Март 2011.

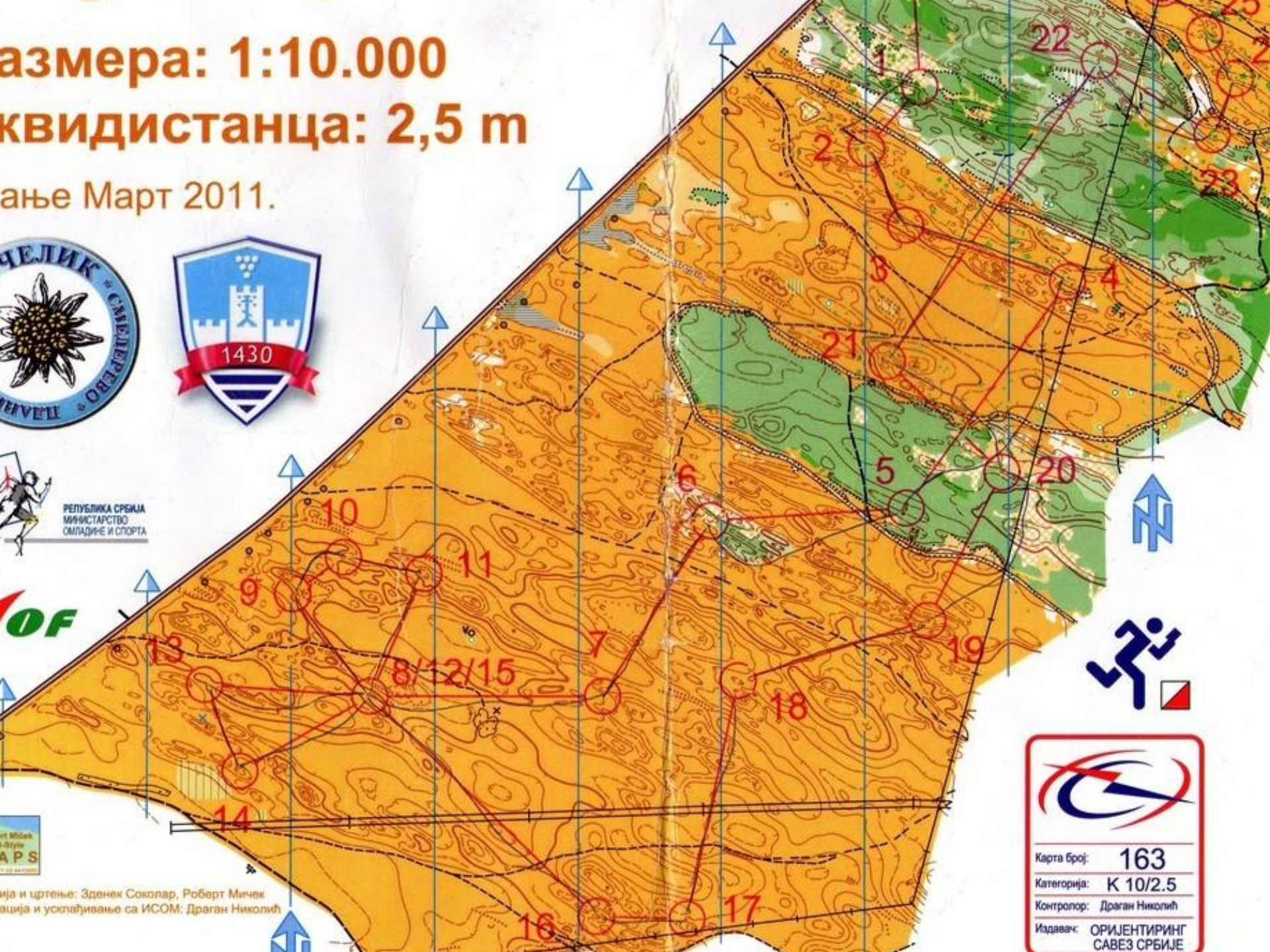

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ОБРАЗОВАЊА И СПОРТА

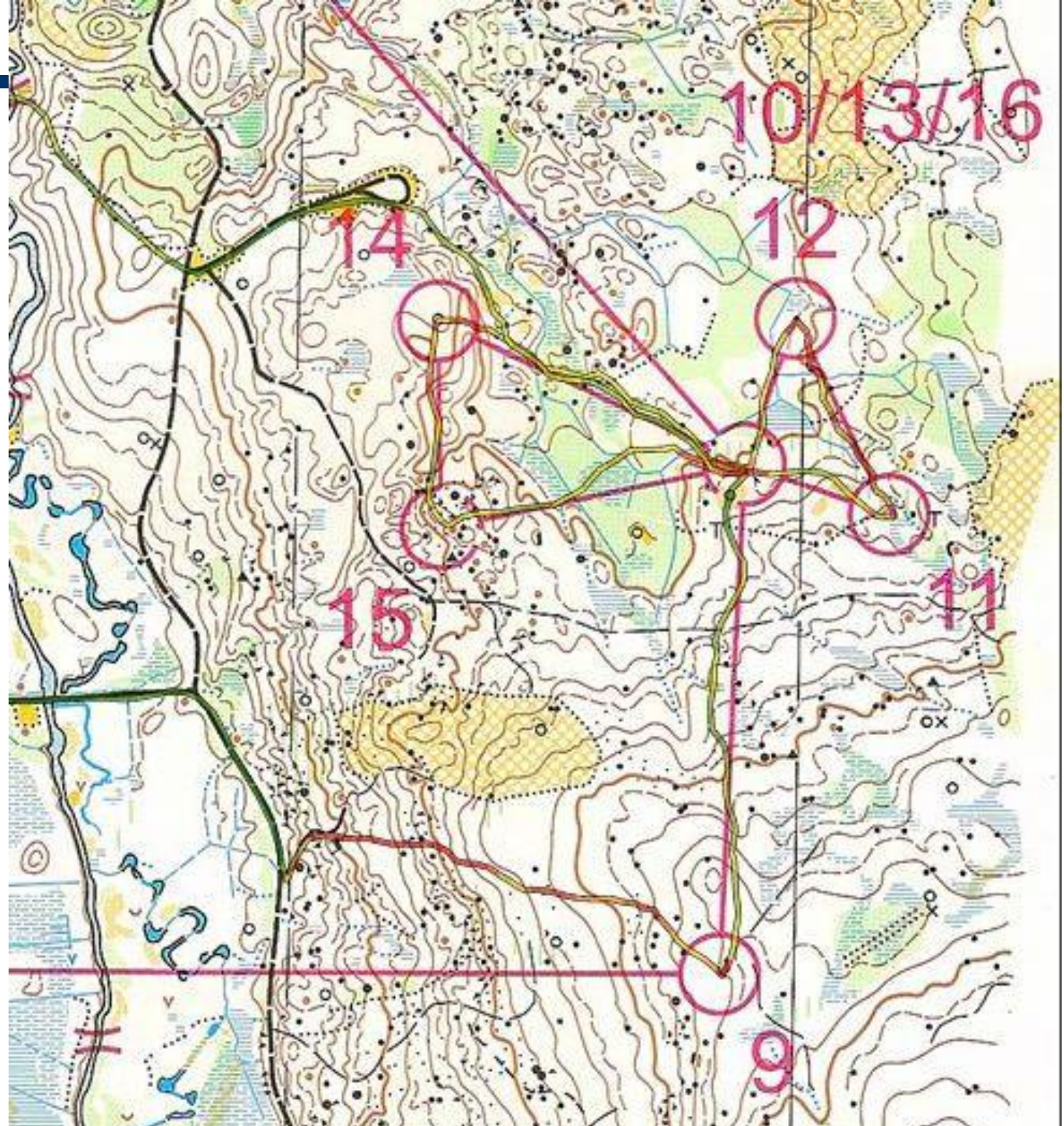
OF

et Midek
i-Style
APS

ија и цртење: Зденек Соколар, Роберт Мичек
ација и усклађивање са ИСОМ: Драган Николић

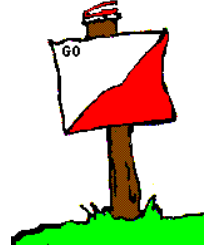

Карта број: 163
Категорија: К 10/2.5
Контролор: Драган Николић
Издавач: ОРИЕНТИРИНГ
САВЕЗ СРБИЈЕ

Kaynakça

- ◆ IOF Kuralları: <http://orienteering.org/resources/rules/>
- ◆ BOF Parkur Planlayıcının El Kitabı
- ◆ “Parkur Planlama”, Claesson Gawelin, Jagerstrom Nordstrom
- ◆ Ocad www.ocad.com
- ◆ Condes <http://www.condes.net/>
- ◆ Çek harita ve rotaları <http://www.obpostupy.cz/gadget/>
- ◆ 30 yılı aşkın parkur planlama alanındaki kişisel deneyim

Filmler:

- ◆ TIO MILA
- ◆ <http://www.youtube.com/watch?v=4u6mIwlEoc&feature=relatedILA>